CYFARFOD COMISIWN FFINIAU A DEMOCRATIAETH LEOL CYMRU A GYNHALIWYD AM 09:30AM AR 20 GORFFENNAF 2023 YN NHŶ HASTINGS A THRWY MS TEAMS

Yn bresennol: Mrs Bev Smith (Cadeirydd); Mrs Dianne Bevan; Mr Frank Cuthbert; Mr Michael Imperato; Ms Ginger Wiegand.

Swyddogion Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru (CFfDLC) a oedd yn bresennol: Mrs Shereen Williams (Prif Weithredwr); Mr Tom Jenkins (Pennaeth Polisi a Rhaglenni); Mr Dave Carr (Rheolwr Cyllid); Miss Carys Vaughan (Swyddog Arolygon); Miss Caitlin Lowry (Swyddog Cymorth Tîm).

Amser Dechrau: 09:30
Amser Gorffen: 10:35

1. Datganiadau Buddiannau

1.1. Ni wnaed unrhyw Ddatganiadau Buddiannau.

2. Gwybodaeth gan y Cadeirydd

2.1. Croesawodd y Cadeirydd Ms Ginger Wiegand i'w chyfarfod wyneb yn wyneb cyntaf.

2.2. **Nododd** y Cadeirydd fod agenda'r cyfarfod wedi cael ei strwythuro yn ôl amser er mwyn darparu rhestr fanwl o gynnydd i gyfarfodydd yn y dyfodol.

2.3. **Nododd** y Cadeirydd fod sylwadau ar yr adroddiad Adnoddau Dynol wedi cael eu derbyn oddi wrth Lywodraeth Cymru (LlC) a bod angen gwneud newidiadau. **Nodwyd** bod y ddogfen wedi cael ei llunio heb fanylion am swyddogaethau'r Bwrdd Rheoli Etholiadol a bod y rhain wedi cael eu derbyn bellach.

2.4. **Nodwyd** bod rhannau o'r gofrestr risg ar gyfer y Bwrdd Gweithredu wedi cael eu llenwi. Bydd y gofrestr risg a'r Ddogfen Cychwyn Prosiect (PID) yn cael eu rhannu ar ôl cyfarfod nesaf y Bwrdd Gweithredu.

3. Cofnodion cyfarfod y Comisiwn a gynhaliwyd ar 21 Mehefin 2023

3.1. **Penderfynwyd** cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Mehefin 2023 yn gofnod cywir o'r materion a ystyriwyd.

3.2. Rhoddwyd sylw i'r cofnod gweithredu o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Mehefin 2023. **Nodwyd** bod y Prif Weithredwr wedi amlygu cydweithiwr o'r Comisiwn Ffiniau i Loegr i ymuno â'r Comisiwn i gefnogi'r gwaith pontio. Gobeithir y bydd y cydweithiwr hwn yn ymuno ym mis Medi.

4. Materion yn Codi

4.1. **Penderfynwyd** derbyn yr Adroddiad gan nodi unrhyw faterion i'w trafod yn ddiweddarach yn y cyfarfod, a rhoddwyd diweddariad ar gynnydd y materion canlynol:

4.2. **(Mater 1)** Ni chafodd y Comisiwn unrhyw geisiadau Rhyddid Gwybodaeth rhwng 14 Mehefin 2023 a 13 Gorffennaf 2023.

4.3. **(Mater 2) Nodwyd** y bydd yr eitem hon yn cael ei thrafod o dan eitem agenda 11.

4.4. **(Mater 3) Nodwyd** bod yr adroddiad Adnoddau Dynol wedi cael ei gyflwyno i LlC.

4.5. **(Mater 4) Nodwyd** y bydd yr eitem hon yn cael ei thrafod o dan eitem 10.

4.6. **(Mater 5) Nodwyd** bod ymateb wedi cael ei dderbyn gan adran TG LlC, ond bod angen mwy o wybodaeth o hyd ynglŷn â lleoliadau wal dân.

4.7. **(Mater 6) Nodwyd** nad oes diweddariad pellach ar y mater hwn. Mae'r Comisiwn yn aros am ymateb gan LlC o hyd.

4.8. **(Mater 7) Nodwyd** bod yr holiadur ymchwil wedi cael ei ddosbarthu ac y derbyniwyd 125 o ymatebion yn ystod y pythefnos cyntaf. Nodwyd bod ORS wedi anfon nodyn atgoffa trwy Swyddogion Cofrestru Etholiadol.

5. Y Rhaglen Bontio (i'w thrafod)

5.1. Rhoddodd y Cadeirydd ddiweddariad i'r Comisiwn ar gynnydd Bwrdd y Rhaglen Bontio.

- Rhoddwyd ystyriaeth i Bolisi Recriwtio'r Prif Weithredwr dyddiedig mis Gorffennaf 2023.

6. Y Flaenraglen Waith

6.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad ar y Flaenraglen Waith dyddiedig 13 Gorffennaf 2023 gan y Prif Weithredwr.

6.2. **Nodwyd** a **chytunwyd** bod angen eglurhad ynglŷn â swyddogaethau'r Bwrdd Rheoli Etholiadol (EMB) newydd, gan gynnwys pa adnoddau a fydd yn cael eu trosglwyddo o LlC.

6.3. **Nodwyd** y dylai'r Comisiwn fod mewn sefyllfa i rannu dogfennau'r Bwrdd Gweithredu erbyn y cyfarfod nesaf.

6.4. **Nodwyd** y bydd Lisa James o LlC yn mynychu cyfarfod mis Hydref.

6.5. **Nodwyd** y bydd Arolwg y Senedd yn mynnu bod y Comisiwn yn pennu p'un a yw etholaeth yn Etholaeth Sirol neu'n Etholaeth Fwrdeistrefol.

6.6. **Nodwyd** bod angen cadarnhad ynglŷn â chwmpas y cyngor y bydd yr EMB mewn sefyllfa i'w roi.

6.7. **Nodwyd** y bydd rhaid i'r EMB gael ei gadeirio gan gyn Swyddog Canlyniadau.

6.8. **Gweithredu:** Y Prif Weithredwr i gadarnhau rhesymeg y gofyniad i bennu statws Etholaeth Fwrdeistrefol neu Sirol ar gyfer Adolygiad y Senedd.

6.9. **Gweithredu:** Y Prif Weithredwr i ofyn am gadarnhad ynglŷn â lefel y cyngor y bydd yr EMB yn ei rhoi.

7. Monitro'r Gyllideb

7.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad Monitro'r Gyllideb dyddiedig 20 Gorffennaf 2023 gan y Rheolwr Cyllid. **Nododd** a chymeradwyodd y Comisiwn y bwriad i drosglwyddo cronfeydd rhwng categorïau o'r gyllideb.

7.2. O ran y tanwariant ar Gostau Staff, disgwyliwyd y byddai taliad costau byw untro a ddyfernir i bob gwas sifil, ynghyd â dyfarniad cyflog 5% posibl, yn lleihau'r tanwariant hwn yn sylweddol.

7.3. **Nodwyd** bod mwyafrif y gorwariant a gofnodwyd o ganlyniad i gostau a gafwyd wrth gynnal arolygon cymunedol ac y byddai'r costau hyn yn cael eu hadennill oddi wrth yr awdurdodau lleol perthnasol maes o law.

8. Rheoli Risg

8.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad Rheoli Risg dyddiedig 20 Gorffennaf 2023 gan y Rheolwr Cyllid.

8.2. **Nodwyd** y byddai'r Flaenraglen Waith yn cael ei thrafod yng nghyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg (ARAC) ar 25 Gorffennaf 2023, ac y gallai'r gofrestr risg newid wedi hynny.

9. Cyfrifon Blynyddol 2022-23 Effaith Safonau Cyfrifyddu Nad Ydynt Eto mewn Grym

9.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad Cyfrifon Blynyddol 2022-23 Effaith Safonau Cyfrifyddu Nad Ydynt Eto mewn Grym dyddiedig 20 Gorffennaf 2023 gan y Rheolwr Cyllid. Nodwyd bod safon IFRS16 wedi cael ei gweithredu ar gyfer cyfrifon blynyddol 2022-23. **Cytunwyd** y byddai'r testun arfaethedig ynglŷn â safonau y disgwylir iddynt ddod i rym yn ystod y blynyddoedd i ddod yn cael ei gynnwys yng nghyfrifon blynyddol 2022-23.

10. Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Drafft 2022-23

10.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Drafft 2022-23 dyddiedig 20 Gorffennaf 2023 gan y Rheolwr Cyllid.

10.2. **Nodwyd** bod yr archwiliad o gyfrifon blynyddol 2022-23 wedi cael ei oedi'n sylweddol o ganlyniad i ofynion archwilio ychwanegol a osodwyd ar Archwilio Cymru. Disgwyliwyd y byddai'r archwiliad yn cael ei gwblhau'n derfynol yn ystod mis Awst 2023 ac y byddai cyfarfod yn cael ei gynnal ym mis Medi i gymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Terfynol ar gyfer 2022-23.

10.3. **Nodwyd** lefel manylion ac eglurder yr adroddiad.

10.4. **Cytunwyd** ar y dogfennau yn yr adroddiad.

11. Adroddiad Cynnydd Arolygon

11.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad Cynnydd Arolygon dyddiedig 12 Gorffennaf 2023 gan y Pennaeth Polisi a Rhaglenni.

11.2. **Nodwyd** mai'r dyddiad cyhoeddi ar gyfer adroddiad cynigion cychwynnol Bro Morgannwg fydd 5 Medi 2023 ac y bydd y cyfnod ymgynghori'n dechrau ar yr un diwrnod ac yn cau ar 30 Hydref 2023. **Nodwyd** bod yr adroddiad yn cael ei gyfieithu ar hyn o bryd ac y bydd nifer gyfyngedig o 10 neu 15 o gopïau'n cael eu hargraffu.

11.3. **Nodwyd** bod iaith adroddiadau arolygon cymunedol yn amrywio. **Cytunwyd** creu safon ieithyddol ar gyfer adroddiadau yn y dyfodol.

11.4. **Cytunwyd** y byddai cofnod gwersi a ddysgwyd yn cael ei ychwanegu at adroddiadau yn y dyfodol.

11.5. **Gweithredu:** Y Prif Weithredwr a'r Pennaeth Polisi a Rhaglenni i greu cofnod arddull ar gyfer adroddiadau cynnydd arolygon yn y dyfodol.

11.6. **Gweithredu:** Ychwanegu cofnod gwersi a ddysgwyd at adroddiadau cynnydd arolygon yn y dyfodol.

12. Arolwg Cymunedol Caerffili – Drafft o'r Adroddiad Cynigion Drafft

12.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad Arolwg Cymunedol Caerffili – Drafft o'r Adroddiad Cynigion Drafft dyddiedig 12 Gorffennaf 2023 gan y Swyddog Arolygon.

12.2. **Nodwyd** a **chytunwyd** dileu'r gair 'amgen' o'r term 'enw Cymraeg amgen' mewn adroddiadau arolwg cymunedol yn y dyfodol er mwyn rhoi'r un statws iddo â'r 'enw Saesneg'.

12.3. **Cytunwyd** ar yr Adroddiad Cynigion Drafft yn amodol ar fân newidiadau.

12.4. **Nodwyd** y bydd yr Ysgrifenyddiaeth yn cychwyn ei phroses sicrhau ansawdd ar gyfer yr adroddiad pan fydd y newidiadau cytunedig wedi cael eu gwneud.

12.5. **Gweithredu:** Y Swyddog Arolygon i ddiweddaru'r Adroddiad Cynigion Drafft gyda'r newidiadau cytunedig.

13. Calendr Digwyddiadau

13.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Calendr Digwyddiadau.

13.2. **Cynigiwyd** a **chytunwyd** canslo'r cyfarfod arfaethedig ar 16 Awst 2023 o ganlyniad i oedi wrth gynnal arolwg cymunedol Ceredigion.

14. Unrhyw Fater Arall Perthnasol

14.1. Ni nodwyd unrhyw fater arall perthnasol.

Dyddiad y Cyfarfod Nesaf: 20 Medi 2023